

Czytanki Stenograficzne

Wydawnictwo Zespołu Tow. Stenograficznych
syst. Gabelsb.-Polińskiego Woj. Śl. i Zagł. Dąbr.
pod redakcją A. Junga.

ROK I

WRZESIEŃ 1928

NR. 1

TREŚĆ:

Od Redakcji * Stulecie Stenografji polskiej * „Dym” nowelka stenogramem * Sprawozdania i korespondencje * Biblijografja.

Instytut Stenograficzny

Katowice

*prowadzi stałe kursy stenografji polskiej i niemieckiej
biurowej i parlamentarnej*

dokształcanie w językach i wiadomościach biurowych, korespondencji handlowej, pisanie na maszynach metodą 10-cio palców. Wszelkie podręczniki i wydawnictwa stenograficzne są do nabycia w godzinach urzędowych od 9—14 w Sekretarjacie Instytutu przy ulicy Francuskiej 17.

Biblioteka Jagiellońska

1002036002

Redakcja i Administracja Katowice, ulica Francuska 1. 17.

Nakład 2000 egzpl.

Księgarnia i Skład Papieru T. MIKULSKI ♦ KATOWICE

(1 min. od dworca kolej.)

poleca wszelkie wydawnictwa stenograficzne, podręczniki do nauki buchalterji, handlu, korespondencji i t. p.

Przybory szkolne i biurowe w wielkim wyborze.

Fabryka Stempli i Pracownia Rytownicza Pawła Burghardta, Katowice, Poczta 10

poleca

stemple metalowe do druku oraz pieczęcie kauczukowe wszelkiego rodzaju. Stemple do cechowania narzędzi, skrzyń, worków itp. Szablony, monogramy i sygnety.

Zespół Tow. Stenograficznych

poleca swych wytrawnych stenografów parlamentarnych polsko-niem. na zjazdy, sesje, posiedzenia i rozprawy sądowe. Zgłoszenia przyjmuje Sekretariat Zespołu Katowice, Francuska 17.

Kursy stenografji

we własnym zakresie prowadzą nast. T-wa Stenograf. na terenie G. Śląska i Zagl. Dąbr.: **Król-Huta**, gimn. państwowe, **Ruda**, czytelnia lud., **Nowa Wieś**, szkoła miejsc., **Mysłowice**, szkoła miejsc., **Mikołów**, szkoła miejsc., **Pszczyna**, gimn. państw., **Czeladź**, szkoła miejsc. i **Sosnowiec**, w szkole im. Kościuszki.

Instytut Stenograficzny

poleca swe absolwentki jako zdolne stenotypistki polsko-niemieckie na posady stałe i zastępstwa.

Od Redakcji.

2240
4 CZASOP
13/1928

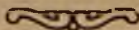
Wydając pierwszy numer „Czytanek Stenograficznych“, podejmujemy inicjatywę w kierunku ożywienia ruchu wydawniczego w dziedzinie poważnej lektury stenograficznej.

Mimo braku wszelkiego poparcia ze strony czynników rządowych i społecznych, ruch stenograficzny w Polsce rozwija się coraz pomysłniej, a sytem Gabelsbergera-Polińskiego stał się siłą faktu jedynie panującym systemem w całej Rzeczypospolitej, rugując w drodze dalszego rozwoju wszelkie inne systemy z różnych instytucyj społecznych i zakładów naukowych.

Ponieważ wszelki rozwój kulturalny zależy ściśle od warunków gospodarczych, zrozumiałem jest, że Górny Śląsk jako metropolja przemysłu polskiego, patronuje rozwojowi stenografji intensywniej niż inne dzielnice Polski; wynikiem zaś tego procesu jest większy przyrost sił, a następnie także organizacyj zawodowych, których rzecznikiem jest właśnie Zespół Towarzystw Stenograficznych syst. Gab.-Polińskiego Woj. Śląskiego i Zagłębia Dąbrowskiego.

„Czytanki Stenograficzne“ mają w pierwszym rzędzie służyć jako lektura dla młodzieży szkół średnich i zawodowych Województwa Śląskiego i Zagłębia Dąbrowskiego, a następnie dopiero potrzebom ogółu stenografów, skupiających się w naszych organizacjach. Stosownie do tej wytycznej programowej, został też ułożony materiał redakcyjny.

Ufni w siłę żywotną młodzieży i członków naszych organizacyj, składamy przyszłość wydawnictwa w ich ręce w nadziei, że wspólnemi siłami stworzymy własny organ.

Stulecie stenografji polskiej.

W setną rocznicę urodzin jej twórcy Józefa Polińskiego.

Sto lat minęło — dnia 28 lutego br. — od urodzin Józefa Polińskiego i jednocześnie z tem zbiega się stulecie stenografji polskiej wogóle.

Historja stenografji polskiej — to historja życia, walki i twórczości Józefa Polińskiego. I jak ongiś nieśmiertelny Gabelsberger wydobyl z mroków klasztornych spleśniałe już resztki stenografji starożytnej i tchnąwszy w nią nowego ducha cywilizacji, uczynił ją sławną sojuszniczką parlamentaryzmu zachodnio-europejskiego — tak Józef Poliński był twórcą i pionierem polskiego graficznego systemu stenograficznego, który pod jego kierownictwem zdobył forum b. sejmu galicyjskiego, poczem stał się jedynie panującym, najdoskonalszym systemem stenograficznym w Polsce.

Dzieje stenografji polskiej przedstawiają się w zarysie jak następuje: W roku 1828 pracuje nad stenografią polską red. Kazimierz Krupski, w r. 1838 występuje ze swoim podręcznikiem stenografji nauczyciel liceum krakowskiego Józef Pysz, zaś w r. 1863 pojawia się podręcznik stenograficzny dra med. Feliksa Sachse. Wszystkie te systemy były jednak oparte na zasadach geometrycznych. W systemach graficznych natomiast był Józef Poliński pierwszym, który przystosował system graficzny Gabelsbergera do pisowni polskiej i w r. 1861 wystąpił z pierwszym podręcznikiem tego rodzaju. Ale prawie jednocześnie z nim pojawia się także jego rywal Lubin Olewiński. Zaczęła się pomiędzy nimi przewlekła uciążliwa walka o system, a co najważniejsza o sejm galicyjski. Poliński zakłada „Pierwsze Gal. T-wo Stenograficzne we Lwowie“ dnia 10 kwietnia 1864. Olewiński zaś założył „T-wo Stenografów Polskich i Ruskich“ dnia 31 maja 1864. Walka ta toczyła się z niesłabnącem napięciem przez kilka lat i skończyła się epizodyczną porażką Polińskiego, gdyż Olewiński zdołał dzięki wpływom osobistościom uzyskać Biuro Stenograficzne

Sejmu Galicyjskiego, które dzierżył od 1867 do 1875 r., w którym to czasie Poliński ostatecznie zwyciężył Olewińskiego na terenie sejmu i od 1875 do 1901 r., a więc przez 25 lat z rządu kierował Poliński biurem stenograficznem sejmu galicyjskiego, nie przestając oczywista pracować nad udoskonaleniem swego systemu aż do zgonu 1901 roku.

Dzięki staraniom Polińskiego powstała we Lwowie państwowa komisja egzaminacyjna dla kandydatów na nauczycieli stenografji i lektorat stenografji na Uniwersytecie i Politechnice. Nadto postarał się o wprowadzenie nauki stenografji do szkół średnich i zawodowych, co w Małopolsce przetrwało w niektórych szkołach średnich do dziś dnia.

I tak stworzył Józef Poliński doskonały system stenografji polskiej, lecz nie stworzył polskiego ruchu stenograficznego z powodu bierności i apatii społeczeństwa polskiego. Umiera też twórca najbardziej rozpowszechnionego systemu stenograficznego w Polsce bez prawdziwego uznania. Uświadamiał to sobie doskonale sam mistrz, gdy w słowie wstępnem do podręcznika z roku 1893 pisał: „Stenografję polską postawiłem jak miemam na stopniu najwyższej doskonałości, co też uznanem zostało w świecie stenograficznym zagranicą... Dziś jednak na schyłku życia mego muszę wyrazić ubolewanie, że to wielkie moje poświęcenie tak ze strony kraju i jego władz nie doznało żadnego poparcia... Dopóki stenografją nie zainteresują się osobistości wpływowe i nie użyczą swego poparcia, będzie tylko łatanina...” Te słowa mistrza nie straciły i dziś na ważności.

Lecz życie gospodarczo-społeczne, płynące wartkim prądem nowego czasu, przyspieszony rytm pracy tak fizycznej jak i umysłowej otworzył dla stenografji szerokie horyzonty rozwoju. Józef Poliński stworzył dzieło, my zaś zwolennicy jego systemu tworzymy ruch stenograficzny w odrodzonej Polsce własnymi rękoma.

Stulecie stenografji polskiej jest dla nas potężnym impulsem w dalszej pracy nad krzewieniem stenografji wśród najszerzych warstw społeczeństwa polskiego.

A. Jung.

Popisy stenograficzne w Katowicach.

W dniu 25 marca br. odbyły się w sali rysunkowej Liceum żeńskiego w Katowicach drugie z rzędu popisy stenograficzne na terenie Województwa Śląskiego przy bardzo licznym udziale uczestników i gości. Komisję kwalifikacyjną stanowili profesorowie St. Korbel, Helena Mańkowa i Wł. Chrapusta. Do zawodów stanęło ogółem 130 uczestników. Połowę tej liczby stanowiła młodzież szkół zawodowych Śląska i Zagłębia Dąbrowskiego.

Do zawodów kaligr. w tempie 80 zgł. na minutę zasiadło 72 uczestników. Zakwalifikowanych prac 34. Wyóżniono zaś 10 a to: pp. Gębkównę-Dąbrowa, Grzywnę-Sosnowiec, Kaczmarkównę-Katowice, Joszkównę-Ruda, Miczkównę-Król. Huta, Szkopównę-Dąbrowa, Rawska-Katowice, Bednarską-Dąbrowa, Wolną-Król. Huta, i Kubicką-Dąbrowa.

Do zawodów na 100 zgł. na minutę zasiadło 32 uczestników. Kwalifikowanych prac 20. Nagrodzono: Barenblatównę-Katowice, Maciejewską-Król. Huta, Królównę-Katowice. Pochwałę zaś otrzymały: Kochówna, Fojtówna, Kumianka, Morawiecówna — Katowice; Niedzielski, Spanczyńska, Kostkówna i Danielewska — Król. Huta.

Do zawodów na 120—160 zgłosek na minutę zasiadło 26 uczestników. Kwalifikowanych prac 18. Nagrodzono: Szyszkównę-Katowice, Szkopównę i Frączzakównę-Dąbrowa. Dyplomy zaś otrzymali: Rawska, Lubelski, Królówna, Mojko — Katowice i Rakówna-Mikołów.

Do zawodów na 180—200 zgłosek na minutę zasiadło 16 uczestników. Kwalifikowanych prac 12. Główne nagrody otrzymali pp. Świerczyna, Witt i Fikówna — Król. Huta.

O poziomie odbytych popisów świadczy najlepiej opinia p. wizytatora W. O. P. inż. Kwiecińskiego, który oświadczył, że w uznaniu sprawności i użyteczności owych popisów, zamierza wprowadzić tego rodzaju popisy przy egzaminach końcowych w szkołach zawodowych Województwa Śląskiego.

20 Stg / von Es - . L Es, 20 c d
 26, 1 P r v s b p l d ~ 21, 20 y p,
 en, 76, 20 g z, - 20 y f r. k n v r -
 20 Stg, m l n t d -

[illegible][illegible]

6098^r 2 p-8 m, ~ 2 s. v s
 7 - 2 u e o b, . n 2 u w, q v-
 l u f n, v /-

Die mündel, zu dem 1ten der v. cell
 e. s. d. i. n. p. e. n.

zu dem 2ten der v. cell, zu dem 3ten, zu
 dem 4ten, zu dem 5ten, zu dem 6ten, zu dem 7ten,
 zu dem 8ten, zu dem 9ten, zu dem 10ten, zu dem 11ten,
 zu dem 12ten.

zu dem 13ten, zu dem 14ten, zu dem 15ten, zu dem 16ten,
 zu dem 17ten, zu dem 18ten, zu dem 19ten, zu dem 20ten, zu dem 21ten,
 zu dem 22ten, zu dem 23ten, zu dem 24ten, zu dem 25ten, zu dem 26ten,
 zu dem 27ten, zu dem 28ten, zu dem 29ten, zu dem 30ten, zu dem 31ten,
 zu dem 32ten, zu dem 33ten, zu dem 34ten, zu dem 35ten, zu dem 36ten,
 zu dem 37ten, zu dem 38ten, zu dem 39ten, zu dem 40ten, zu dem 41ten,
 zu dem 42ten, zu dem 43ten, zu dem 44ten, zu dem 45ten, zu dem 46ten,
 zu dem 47ten, zu dem 48ten, zu dem 49ten, zu dem 50ten, zu dem 51ten,
 zu dem 52ten, zu dem 53ten, zu dem 54ten, zu dem 55ten, zu dem 56ten,
 zu dem 57ten, zu dem 58ten, zu dem 59ten, zu dem 60ten, zu dem 61ten,
 zu dem 62ten, zu dem 63ten, zu dem 64ten, zu dem 65ten, zu dem 66ten,
 zu dem 67ten, zu dem 68ten, zu dem 69ten, zu dem 70ten, zu dem 71ten,
 zu dem 72ten, zu dem 73ten, zu dem 74ten, zu dem 75ten, zu dem 76ten,
 zu dem 77ten, zu dem 78ten, zu dem 79ten, zu dem 80ten, zu dem 81ten,
 zu dem 82ten, zu dem 83ten, zu dem 84ten, zu dem 85ten, zu dem 86ten,
 zu dem 87ten, zu dem 88ten, zu dem 89ten, zu dem 90ten, zu dem 91ten,
 zu dem 92ten, zu dem 93ten, zu dem 94ten, zu dem 95ten, zu dem 96ten,
 zu dem 97ten, zu dem 98ten, zu dem 99ten, zu dem 100ten.

u. b.!

zu dem 101ten, zu dem 102ten, zu dem 103ten, zu dem 104ten, zu dem 105ten,
 zu dem 106ten, zu dem 107ten, zu dem 108ten, zu dem 109ten, zu dem 110ten,
 zu dem 111ten, zu dem 112ten, zu dem 113ten, zu dem 114ten, zu dem 115ten,
 zu dem 116ten, zu dem 117ten, zu dem 118ten, zu dem 119ten, zu dem 120ten,
 zu dem 121ten, zu dem 122ten, zu dem 123ten, zu dem 124ten, zu dem 125ten,
 zu dem 126ten, zu dem 127ten, zu dem 128ten, zu dem 129ten, zu dem 130ten,
 zu dem 131ten, zu dem 132ten, zu dem 133ten, zu dem 134ten, zu dem 135ten,
 zu dem 136ten, zu dem 137ten, zu dem 138ten, zu dem 139ten, zu dem 140ten,
 zu dem 141ten, zu dem 142ten, zu dem 143ten, zu dem 144ten, zu dem 145ten,
 zu dem 146ten, zu dem 147ten, zu dem 148ten, zu dem 149ten, zu dem 150ten,
 zu dem 151ten, zu dem 152ten, zu dem 153ten, zu dem 154ten, zu dem 155ten,
 zu dem 156ten, zu dem 157ten, zu dem 158ten, zu dem 159ten, zu dem 160ten,
 zu dem 161ten, zu dem 162ten, zu dem 163ten, zu dem 164ten, zu dem 165ten,
 zu dem 166ten, zu dem 167ten, zu dem 168ten, zu dem 169ten, zu dem 170ten,
 zu dem 171ten, zu dem 172ten, zu dem 173ten, zu dem 174ten, zu dem 175ten,
 zu dem 176ten, zu dem 177ten, zu dem 178ten, zu dem 179ten, zu dem 180ten,
 zu dem 181ten, zu dem 182ten, zu dem 183ten, zu dem 184ten, zu dem 185ten,
 zu dem 186ten, zu dem 187ten, zu dem 188ten, zu dem 189ten, zu dem 190ten,
 zu dem 191ten, zu dem 192ten, zu dem 193ten, zu dem 194ten, zu dem 195ten,
 zu dem 196ten, zu dem 197ten, zu dem 198ten, zu dem 199ten, zu dem 200ten.

S. e. n.

Errata

Z powodu nieuwagi autografa przy kopjowaniu autogramu wkra-
dły się do tekstu stenogr. pewne błędy graficzne, które niniejszem
prostujemy:

Str. 1.	wiersz 1	wyraz 3	winien brzmieć	spójrzała, wyraz 14	komina.
"	3	" 12	" "	śpiesząc	
"	6	" 10	" "	jutrzni	
"	7	" 3	" "	w krągłych	" 13 że.
"	8	" 6	" "	zanieca	
"	11	" 17	" "	dumny	
"	12	" 2	" "	godności	
"	21	" 2	" "	wątle	
Str. 2.	1	" 15	" "	uśmiechał	
"	3	" 9	" "	wyśmienity	
"	6	" 5	" "	podmurowaniu	
"	10	" 4	" "	przykrym świstem	
"	12	" 9	" "	przeciągły	
"	14	" 9	" "	trzęsły	
"	15	" 7	" "	piękną wyraz 12	wyrabianą
"	16	" 9	" "	grochówkę	
"	17	" 9	" "	główna	
"	18	" 7	" "	przysunął	
"	20	" 11	" "	chwałę	" 15 Matce
"	21	" 1	" "	Najświętszej	
Str. 3	4	" 14	" "	w zapracowaną	
"	8	" 6	" "	zasłuchana	
"	12	" 12	" "	walący	
"	15	" 11	" "	obłoczki	
"	16	" 14	" "	słońce	
Str. 4.	2	" 4	" "	by	
"	5	" 8	" "	walił	
"	7	" 10	" "	odbijały	
"	10	" 13	" "	stanął	
"	14	" 3	" "	z nim	
"	17	" 16	" "	znów	

Bibljoğrafja.

Wkrótce ukaże się nowy podręcznik stenografji niemieckiej, przystosowany do systemu Polińskiego, prof. Fr. Kotasa. Pomysł autora polega na znacznem uproszczeniu nauki stenografji niem. dla znających stenografję polską systemu Gab.-Polińskiego. Uczący się tej stenografji znajdują takie ułatwienia w doborze typów, jak np. alfabet łaciński w odróżnieniu od gotyckiego w języku niemieckim. Pozatem ułożył autor bardzo stosownie materiał dydaktyczny, uwzględniając należycie teorię i metodykę stenografji w praktyce.

Wydawnictwa.

Dr. Szymon Taub. Dzieje biura stenogr. b. sejmu gal. z ilustr. Cena 1.— zł. Zarys historii stenografji polskiej; cena 2.— zł.

Red. Wł. Chrapusta. Księga Pamiątkowa III. Kongresu Stenografów Polskich; cena 1.— zł.

Do nabycia w Sekretarjacie Zespołu, Katowice, ul. Francuska 17.

Korespondencje.

Katowice. Zespół liczy obecnie 8 kół stenograficznych o ogólnej liczbie członków 300. Wszystkie miejscowe towarzystwa rozwijają intensywnie organizacyjną działalność. Zarząd Zespołu poczynił nadto starania, by działać propagandowo za pośrednictwem katowickiego radja.

Król. Huta. Towarzystwo miejscowe rozwija się coraz bardziej, prowadząc we własnym zakresie kursa stenograficzne. Odbywa regularnie miesięczne zebrania, połączone z odczytami naukowymi i kulturalno-oświatowymi. Zarząd towarzystwa wyda niebawem jednolite odznaki stenograficzne dla wszystkich towarzystw naszych.

Ruda. Towarzystwo nasze jest na terenie tutejszym jedną z najczynniejszych organizacyj. Prowadzi kursa, urządza pogadanki kulturalno-oświatowe i odbywa regularnie miesięczne zebrania.

Zc świata stenograficznego.

Dnia 2. września br. otwarto w Budapeszcie XV. Międzynarodowy Kongres Stenografów reprezentowany przez delegatów 16 państw m. i. i Polski. Obrady toczyły się w gmachu parlamentu pod przewodnictwem ministra ośw. hr. Kuno Elbersberga i wiceprezesa izby dra. Puky'ego.

Postanowiono domagać się od wszystkich rządów obowiązkowego zaprowadzenia stenografji do szkół średnich, administracji państwowej i sądownictwa.

**Stenografja w szkołach powszechnych
w Woj. Śląskiem.**

Wydział Oświecenia Publicznego Woj. Śl. zaprowadził na zasadzie reskryptu min. obowiązkowe nauczanie stenografji polskiej i pisania na maszynach w 8-io klasowych szkołach powszechnych.

Księgarnia i Drukarnia Katolicka Sp. Akc.

Oddział Księgarnia

Tel. 1210 **Katowice / św. Jana 14** Tel. 1210

Załatwia wszelkie dostawy w zakres księgarstwa wchodzące. Otrzymuje wszystkie nowości wydawnicze, naukowe, beletrystyczne i przesyła takowe do przejrzenia swym stałym odbiorcom. Główna Administracja tygodnika ilustr. „Tęcza”. Księgarnia przyjmuje nadto prenumeratę na pisma krajowe i zagraniczne.

Zamówienia z prowincji załatwia szybko i dokładnie